

**PROTOCOL MELDCODE
KINDERMISHANDELING EN HUISELIJK
GEWELD**

"ik denk in kwaliteiten"

info@idik.nl / www.idik.nl

Orgelhof 36, 4876 ZJ Etten-Leur/ 06 48477410

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
I Inleiding	3
Kindermishandeling.....	3
Vormen van kindermishandeling	3
Huiselijk geweld.....	3
A Doel protocol.....	4
B Toepassingsgebied.....	4
C Revisiebeheer.....	4
D Evaluatie	4
E Externe richtlijnen en bronnen	4
F Bijbehorende documenten	4
G Hulpmiddelen.....	4
II Processchema's	5
Stroomschema 1 De vijf stappen van de Meldcode	5
Stroomschema 2 Afwegingskader.....	6
Stroomschema 3 Nagaan of er sprake is van acute of structurele	7
onveiligheid of disclosure	7
Stroomschema 4 Besliskader of zelf hulp organiseren (ook) mogelijk is	8
III Protocol meldcode – kindermishandeling en huiselijk geweld	9
Artikel 2 Stappen meldcode	11
Artikel 3 Vaststellen en wijziging protocol.....	12

I Inleiding

Verschijningsvormen kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling

'Elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen, ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.'

Vormen van kindermishandeling

De definitie omvat verschillende vormen van kindermishandeling. Het gaat daarbij meestal om een combinatie van onderstaande vormen:

- **Geweld:** lichamelijk, emotioneel.
- **Verwaarlozing:** prenataal, lichamelijk, emotioneel, onthouden van onderwijs en pedagogische verwaarlozing .
- **Seksueel misbruik:** bijvoorbeeld seksueel getinte handelingen die onder dwang plaatsvinden.
- Getuige zijn van **Huiselijk Geweld**
- **Munchausen by Proxy/Pediatric Condition Falsification**
- **Exploitatie:** kinderarbeid, prostitutie, pornografie.
- **Schending van recht op zelfbeschikking:** vrouwelijke genitale verminking, eer gerelateerd geweld, gedwongen uithuwelijken, indoctrinatie.

Ongeboren baby's kunnen ook slachtoffer zijn van kindermishandeling. Onder 'ouders' vallen ook stiefouders, adoptiefouders, pleegouders of partner van een van de ouders. Anderen in soortgelijke positie' zijn mensen van wie het kind ook afhankelijk is voor aandacht, bescherming en verzorging. Bijvoorbeeld burens, vrienden of kennissen, broer of zus, de leerkracht of oppas.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis). **Belangrijk:** de combinatie kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling.

Vormen van huiselijk geweld:

- **Lichamelijk geweld:** slaan, schoppen, door elkaar schudden.
- **Psychische mishandeling:** vernederen, schelden.
- **Verwaarlozing**
- **Seksueel misbruik:** verkrachting binnen relatie en seksuele kindermishandeling.
- **Schending van rechten:** bijvoorbeeld beperking van bewegingsmogelijkheden.
- **Financiële uitbuiting**
- **Belaging:** stalken.
- **Eer gerelateerd geweld:** geestelijk of lichamelijk geweld in reactie op een (dreiging van) schending van de (familie)eer en huwelijksdwang.
- **Kinderen als getuigen:** blootstelling aan partnergeweld.
- **Kindermishandeling**
- **Ouderenmishandeling:** vaak een gevolg van overbelaste mantelzorg c.q. ontspoorde zorg.

A Doel protocol

Dit protocol beschrijft de handelswijze als de zorgverlener en/of organisatie mishandeling en/of misbruik vermoeden in de gezinssituatie. Het doel van het protocol is het verbeteren van de hulp aan slachtoffers en vergroting van de veiligheid binnen een huishouden. Met dit protocol kunnen professionals eerder signalen om sneller te kunnen handelen.

B Toepassingsgebied

Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld. Bij het signaleren gaat het om het vormen van een oordeel. Bij melden gaat het om het nemen van een besluit over de aanpak.

C Revisiebeheer

Revisie datum	Wijziging	Vastgesteld door
December 2022	Eerste versie	Brigitte Korbijn

D Evaluatie

Evaluatiedatum
December 2022

E Externe richtlijnen en bronnen

1	Wettelijk kader	Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg Wet verplichte meldcode Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) Richtlijn kindermishandeling (richtlijnenjeugdhulp)
2	Richtlijnen	Basisdocument 'Het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Afwegingskader Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor pedagogen, psychologen, (psycho)therapeuten, sociaal werkers en jeugd- en gezinsprofessionals.

F Bijbehorende documenten

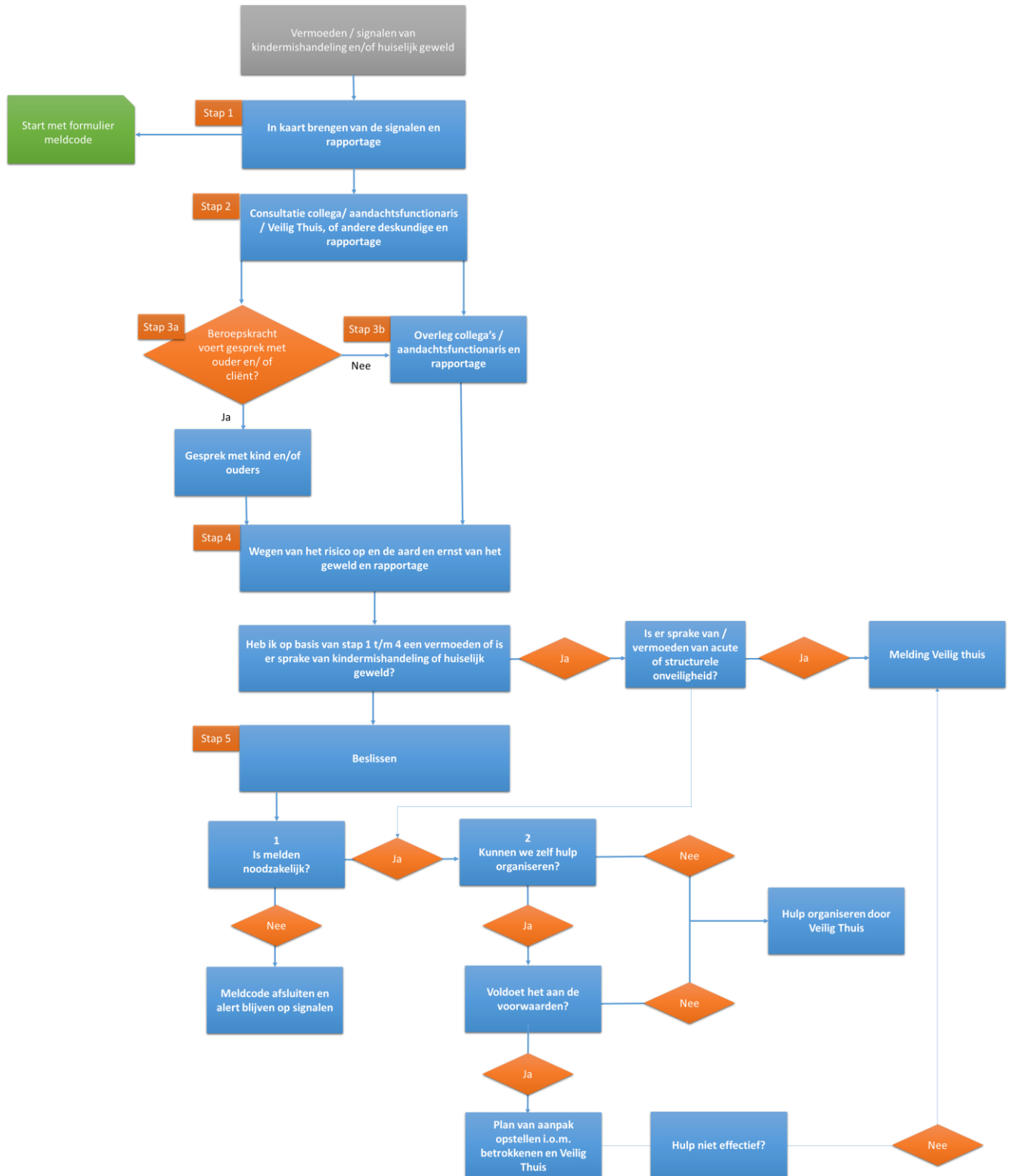
1	Bijbehorende documenten	n.v.t.
2	Formulieren	Formulier meldcode

G Hulpmiddelen

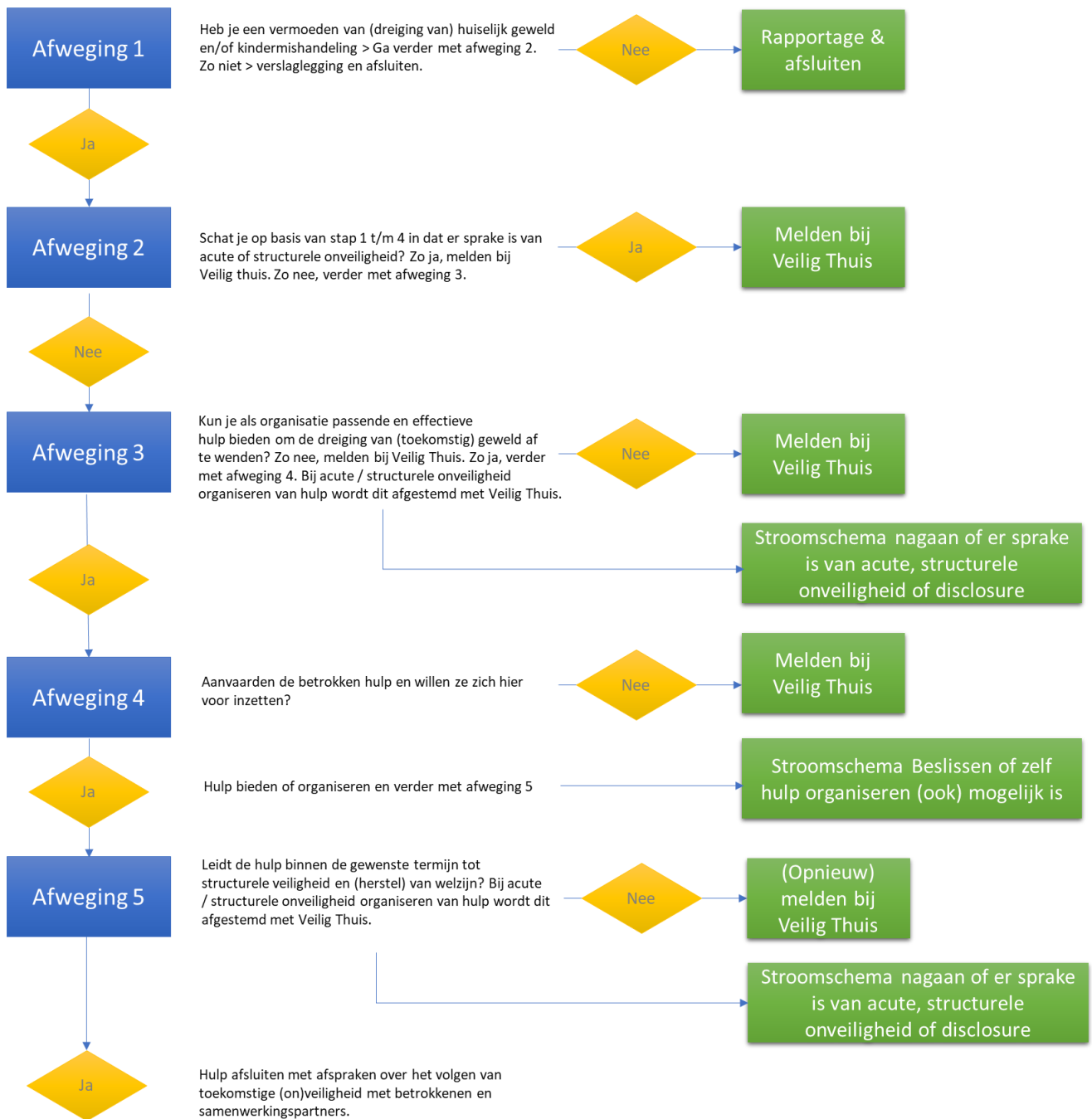
1	Externen	Consultatie Veilig thuis
---	-----------------	--------------------------

II Processchema's

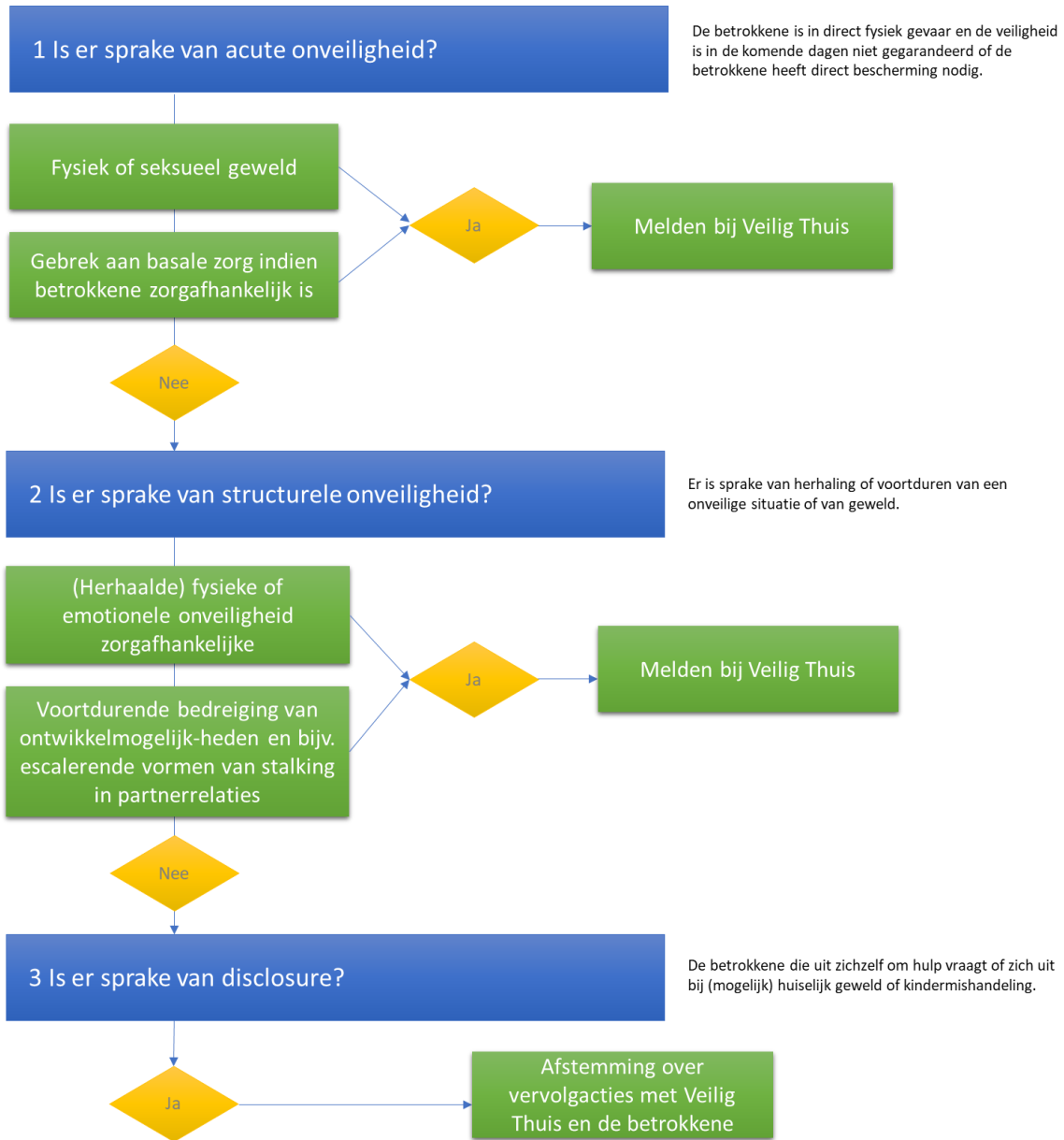
Stroomschema 1 De vijf stappen van de Meldcode

Stroomschema 2 Afwegingskader

Stroomschema 3 Nagaan of er sprake is van acute of structurele onveiligheid of disclosure

Stroomschema 4 Besliskader of zelf hulp organiseren (ook) mogelijk is

III Protocol meldcode – kindermishandeling en huiselijk geweld

1.1	<p>Doorbreken zwijgplicht</p> <p>Naast de situatie waarin de cliënt / patiënt of diens wettelijk vertegenwoordiger toestemming verleent voor het verstrekken van informatie kan de zwijgplicht in drie bijzondere situaties worden doorbroken. De hulpverlener mag/moet informatie verstrekken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Als er een dwingend wettelijk voorschrift is. 2. Als er een meldrecht is; de hulpverlener heeft de mogelijkheid om, na een eigen afweging, gegevens te verstrekken. In de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) (artikel 21c derde lid) wordt aan professionals een wettelijk meldrecht geboden om signalen van huiselijk geweld zo nodig te melden bij het Steunpunt huiselijk geweld. 3. Als er een conflict van plichten is; de essentie van een conflict van plichten is dat de hulpverlener dient te zwijgen op grond van geheimhoudingsplicht, maar dat hij tegelijkertijd (moreel) verplicht is andere instanties informatie te verschaffen om ernstige schade voor de cliënt / patiënt zelf of voor anderen af te wenden. <p>Na inwerkingtreding van de Wet verplichte meldcode hebben professionals het recht om zonder toestemming van de cliënt / patiënt (vermoedens van) huiselijk geweld te melden.</p> <p>Gebruik het formulier onderbouwing doorbreken beroepsgeheim ter ondersteuning en verantwoording.</p>
1.2	<p>Deskundigheidsbevordering</p> <p>IDIK draagt zorg voor deskundigheidsbevordering op gebied van signaleren en het inschatten van risico's met betrekking tot de meldcode. Dit is een onderdeel van het scholingsplan. De professional heeft daardoor kennis van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De stappen uit de meldcode ▪ Toepassen van het afwegingskader ▪ Signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld herkennen
1.3	<p>De beroepskracht doet verslag van alle stappen op het formulier meldcode.</p>
1.4	<p>Binnen IDIK is Brigitte Korbijn zowel de signaleringsverantwoordelijke als de handelingsverantwoordelijke.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor professionals met signaleringsverantwoordelijkheid: de signaleringsverantwoordelijke signaleert signalen van kindermishandeling en/of huiselijk geweld en dragen hun zorgen over aan de handelingsverantwoordelijke. Het gaat hier om het uitvoeren van stap 1 (in kaart brengen van signalen) en stap 2 (collegiale consultatie) van de Meldcode. 2. Voor professionals met handelingsverantwoordelijkheid: de handelingsverantwoordelijke voeren stap 3 (gesprek met de betrokkene(n), stap 4 (wegen van het geweld) en stap 5 (beslissen op basis van het afwegingskader) uit. <p>Binnen de organisatie is de eindverantwoordelijkheid voor een besluit over melden en/of de melding zelf bij Veilig Thuis ondergebracht bij Brigitte Korbijn Zie ook artikel 1.4</p>
1.5	<p>Participatie van kinderen</p> <p>Als kinderen betrokken worden bij de gespreksvoering wordt er al dan niet besloten tot het geven van procesinformatie (inhoud zorgen, besluiten, terugkoppeling, proces</p>

	<p>besluitvorming, recht op verzet / klacht) aan het kind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie doet wat en waarom? • Wie doet wat wanneer? • Recht om betrokken te worden, mening te geven en de mogelijkheden. • Recht om op te groeien zonder geweld. <p>Brigitte Korbijn informeert het kind over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De zorgen en de beleving van het kind. • De oplossingen die het kind heeft aangedragen. • Besluitvorming stap 5 • Wanneer en hoe het kind kan participeren. <p>Van bovenstaande komt het verslag in het dossier.</p>
1.6	<p>Wij werken op de volgende manier herstelgericht m.b.t. kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • steun aan kinderen tijdens en na overdracht / melding • onderhouden van contact met Veilig Thuis / professionals/ jeugdbescherming

Artikel 2 Stappen meldcode

2.1	Bij de start en tijdens het doorlopen van de stappen Er zijn een aantal meldnormen waarbij je DIRECT en ALTIJD moet melden bij Veilig Thuis <ul style="list-style-type: none"> • Meldnorm 1: in ALLE gevallen van (vermoedens van) ernstig geweld. Er is sprake van acute of structurele onveiligheid of disclosure (slachtoffer onthult zelf). • Meldnorm 2: in alle ANDERE gevallen waarin je onvoldoende effectieve hulp kan bieden of organiseren. • Meldnorm 3: als je hulp biedt en het geweld stopt niet of herhaalt zich. <p>Veiligheid is een constante factor tijdens het zorgtraject. Bij begeleiding aan een gezin is het belangrijk om vanaf de start van zorg actief te vragen naar de veiligheid in het gezin. Al in deze fase kunnen signalen duiden op kindermishandeling of huiselijk geweld.</p>
2.2	Stap 1 In kaart brengen van de signalen Sta open voor signalen. Stel vragen uit bezorgdheid bij de betrokkene (gebruik het woord geweld niet); <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zet aanwijzingen die het vermoeden onderbouwen op een rij. Hoe is de situatie? Wat is er aan de hand? Maak hierbij onderscheid tussen vermoedens/veronderstellingen en feiten. ▪ Maak een kleine inventarisatie over de huidige hulpverlening en wat zij weten of vermoeden. ▪ Denk daarbij aan interne collega's en aan samenwerkingsverbanden zoals huisarts, andere hulpverleners. ▪ Beoordeel de situatie, schat het acute risico in. <p>Als er een acuut risico is voor de betrokkene dan advies vragen bij Veilig Thuis voor afspraken over verdere actie(s). Er kan dan eventueel meteen gemeld worden aan Veilig Thuis, zodat ze een onderzoek kunnen uitvoeren.</p>
2.3	Stap 2 Consultatie collega / Veilig Thuis, of andere deskundige Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen Veilig Thuis, of andere deskundige; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bespreek het (onderbouwde) vermoeden met een deskundige collega, directie en/of de huisarts. (wellicht zijn er al eerder vermoedens geuit). ▪ Vraag zo nodig advies bij Veilig Thuis, of andere deskundige. ▪ Houd in de tussentijd contact met de betrokkenen.
2.4	Stap 3 Wel of geen gesprek voeren met ouders en/of cliënt. In het gesprek komen de volgende zaken aan de orde: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het doel van het gesprek wordt aan de cliënt uitgelegd. ▪ De feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan worden beschreven. ▪ De cliënt wordt gevraagd een reactie hierop te geven. ▪ Luister goed naar slachtoffer (eventueel ook pleger), neutraal en feitelijk. <p>Observeer, let op lichaamstaal en wees geduldig.</p> <p><u>Stap 3a Gesprek voeren met ouder en/of kind, de beroepskracht;</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ deelt zorgen met betrokkene(n); ▪ deel feitelijke signalen (zie formulier meldcode); ▪ rapporteer. <p><u>Stap 3 b Beroepskracht voert geen gesprek met betrokkene(n);</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ overleg met collega's/ aandachtfunctionaris; ▪ rapporteert overwegingen en besluit om niet in gesprek te gaan.

2.5	<p>Stap 4 Wegen van het risico op en de aard en ernst van het geweld</p> <p>Na de eerste drie stappen is er informatie beschikbaar over de signalen, de uitkomsten van het gesprek met de cliënt en het advies van deskundigen. In stap 4 gaat het om het wegen van deze informatie zodat het risico op mishandeling kan worden ingeschat, evenals de aard en de ernst ervan. De volgende situaties zijn mogelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Er is géén sprake van geweld, twijfel of vastgesteld dat er geweld heeft plaatsgevonden op basis van stap 1 t/m 3 in de meldcode. b) Er is sprake van geweld. Je weegt of het om acute (waaronder disclosure) of structurele onveiligheid gaat of disclosure. Dan meld je bij veilig thuis. <ul style="list-style-type: none"> - Er is sprake van geweld maar betrokkenen willen géén hulp. Dat betekent automatisch dat betrokkenen ook niet willen melden. - Er is sprake van geweld en betrokkenen willen wel hulp.
2.5.1	<p>Stap 5 Melden of zelf hulp organiseren</p> <p>In stap 5 wordt een beslissing genomen in de volgende volgorde:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Beslissing 1 > of melden noodzakelijk is. b) Beslissing 2 > of je zelf hulp kunt organiseren die passend en toereikend is. <p>Het zelf organiseren van hulp moet aan eisen voldoen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nagaan of hulp bieden / organiseren (ook) mogelijk is > afweging <ul style="list-style-type: none"> a) Ben je in staat om effectieve hulp te bieden? b) Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp? c) Leidt de hulp tot duurzame veiligheid? <p>Zie de checklist op het formulier meldcode.</p>
2.5.2	<p>Afweging 1 > ga na of je op basis van stap 1 t/m 4 een vermoeden hebt van (dreiging van) geweld en/of kindermishandeling. Is dit niet het geval sluit je het dossier en rapporteer je dit op het formulier meldcode. Is dit wel het geval is ga je naar afweging 3.</p>
2.5.3	<p>Afweging 2 > schat in of er sprake is van acute of structurele onveiligheid of disclosure op basis van stroomschema 3 Nagaan of er sprake is van acute of structurele onveiligheid of disclosure. Is dit niet het geval dan ga je verder met afweging 3. Is dit wel het geval dat meld je bij Veilig Thuis.</p>
2.5.4	<p>Afweging 3 > schat in of er sprake is van acute of structurele onveiligheid of disclosure. Is dit niet het geval dan ga je verder met afweging 4. Is dit wel het geval dat meld je bij Veilig Thuis.</p>
2.5.5	<p>Afweging 4 > hier ga je na, bij acute en structurele onveiligheid in samenspraak met Veilig Thuis, of je zelf (ook) hulp kunt bieden. Beslis dit op basis van stroomschema 4 Beslissen of zelf hulp bieden (ook) mogelijk is. Zo nee, melden bij Veilig Thuis. Zo ja, ga verder met afweging 5.</p>
2.5.6	<p>Afweging 5 > ga na of de hulp binnen de gewenste termijn en met het gewenste resultaat leidt tot structurele veiligheid en herstel van welzijn. Zo nee, opnieuw melden bij Veilig Thuis. Zo ja, maak afspraken met de betrokkene en Veilig Thuis en samenwerkingspartners over het volgen van toekomstige (on)veiligheid.</p>

Artikel 3 Vaststellen en wijziging protocol

3.1	Dit protocol is vastgesteld op 25 maart door Brigitte Korbijn.
3.2	In alle gevallen waarin dit protocol niet voorziet beslist de Brigitte Korbijn.